

Slovo k povzbuzení na pátek 5. března 2021, na pátek po 2. neděli postní
Biblická čtení: Gn 37,3-4.12-13a.17b-28; Ž 105; Mt 21,33-43.45-46

Milé sestry, milí bratři,

v prvním dnešním čtení, předznamenávajícím jako předobraz evangelijní podobenství o proradných vinařích, máme před sebou začátek starozákonního příběhu o Josefovi a jeho bratřích, konkrétně Josefovo prodání do egyptského otroctví.

Josef, jak dobře víme, je mimo jiné jedním ze starozákonních předobrazů Krista: Je milovaným synem svého otce Jákoba, Kristus je jednorozeným Božím Synem, a tak jako to byl hřích Josefových bratří, zbavení se Josefa prodáním do otroctví, který nakonec přinesl samotným viníkům a mnohým dalším záchranu před smrtí hladem, tak to byl a je hřích nás všech lidí, který přibil Krista na kříž a stal se „šťastnou vinou“ (*felix culpa*), důvodem spásy celého světa. Proto také dnes v evangeliu slyšíme podobenství, jaké slyšíme, s vysvětlením, že «kámen nárožní, který stavitelé odvrhli, stal se kvádrem nárožním».

Je-li tedy starozákonní Josef předobrazem Krista, pak jeho bratři jsou obrazem, ztělesněním nás lidí, hříšníků, jejichž hříchy a provinění Pána Ježíše na smrt reálně posílají. Jsou to přece i naše hříchy páchané *dnes*, které křížují Krista *tenkrát*, to je jedna ze základních pravd křesťanské víry, vynesl-li Boží Syn na kříž hříchy všech lidí všech dob. V Josefových bratřích se tak máme najít, protože zrcadlí i naše vlastní postoje, naše způsoby chování se ke Kristu. Naše jejich chování podobné chování k jeho různým způsobům přicházení k nám. Chování, které není v mnohém nepodobné jednání proradných vinařů podobně v Ježíšově podobenství.

Necháme-li stranou snad i jistou pochopitelnost žárlivosti bratří vůči Josefovi, byla to především jejich neochota přijmout, že Josef prostě je nejmilovanějším synem Jákoba, která je přivedla k jejich ničím neospravedlnitelnému činu. Jákob skutečně Josefa miloval nejvíce ze všech, neboť Josef byl prvorozeným synem jeho nejmilovanější ženy Ráchel, protěžoval ho zjevně před ostatními. Josef sám si toho byl také vědom, ve vynechaných verších dnešního úryvku bychom četli například o tom, jak svým bratřím vypravuje svůj sen, z něhož vyplývá, že by se mu všichni ostatní bratři měli vlastně klanět.

Jistě jde o jen o předobraz, ten je vždy nedokonalý a v lecčem nutně pokulhávající. Nicméně nám docela jasně ukazuje, jak právě vnitřní neochota přijmout, že Pán Ježíš, ač se stal v lidství naším bratrem, je zároveň jednorozeným Božím Synem, neochota se před ním jako před Pánem a evangeliem jako jeho slovem sklonit, je často jedním z kořenů našeho jeho odmítání, nepřijetí, vyloučení živého Krista, Slova z našeho osobního života. A stejně tak jako u Josefových bratří to byl v posledku možná strach o sebe samé, o svá vlastní pozemská privilegia (v rámci archaické rodové společnosti), tak to ne nepodobně u nás to může být strach o vlastní pohodlí, o sobeckou „autonomii“, které nás k umlčování a zabíjení Ježíše v našem životě mohou přivést.

Je proto asi dobré se sebekriticky najít v Josefových bratřích a rozjímat o pohnutkách a způsobech našeho (případného) odmítání a umlčování Pána Ježíše, «aby dědictví bylo naše». Podobně můžeme porozjímat i o dnešním podobenství, abychom se nezachovali jako ti zlí vinaři, farizeové z evangelia, kteří nejenže neposlušali Boží proroky, ale nakonec se chtěli zbavit samotného Božího Syna. Ale ještě lepší by bylo, kdybychom se mohli aspoň nějak nalézt v Josefovi, zejména v tom, jak celý jeho příběh pokračuje, a tedy v samotném Pánu Ježíšovi...

Například když se nám v životě stane něco podobného jako Josefovi; že jsme různě nepřijati, že na nás třeba někdo i žárlí, že nás nemá rád, že jsme mu nesympatičtí, že nás chce nějak vyloučit, zbavit se nás. A není až tak důležité, zda je animozita vůči nám námi samými způsobená anebo za ni ani nemůžeme. Důležité je, abychom se vždy zachovali aspoň trochu jako Josef, potažmo jako Pán Ježíš sám: I když nám někdo ublíží, pomstí se nám, vylíje si na nás svou zlost či žárlivost, prodá nás do nějakého otroctví či cokoli podobného, abychom tuto

křivdu dlouho nenosili ve svém srdci, zejména aby nepřerostla v pomstu. Naopak, kéž bychom jako Josef dokázali svým protivníkům pomoci, až toho budou potřebovat, využili svých možností k jejich prospěchu a záchraně.

To je navýsost křesťanské, něco takového je vrcholným projevem lásky, právě v takovém milosrdném jednání se stal Josef nejvíce předobrazem Krista. Podobnými (před)obrazy Krista se máme stát svému okolí i my. Už třeba jen proto, abychom svou láskou k nepřátelům na Krista ukázali, usnadnili jeho příchod do dějin svých bratří a sester, do srdcí a životů lidí kolem nás tím, že je svou dobrotou pomůžeme Boží milosti aspoň trochu otevřít. Milosrdnou dobrotou jedněch se lidská srdce druhých nejsnadněji otevírají Bohu...

Dnes máme zároveň první pátek v měsíci. Liturgicky jej neslavíme, dáváme přednost pátku postnímu. Nicméně zejména některé invokace litaní k Srdci Ježíšovu by se nám mohly stát v rezonanci s dnešními biblickými čteními dobrou modlitbou: «Srdce Ježíšovo, potupami nasycené..., pro nepravosti naše ztrýzněné..., až k smrti poslušné..., smiluj se nad námi».